

روش های پرداخت نوین در حقوق تجارت بین الملل

(تاریخ دریافت ۱۴۰۲/۰۵/۱۱ تاریخ تصویب ۱۴۰۲/۰۶/۲۰)

دکتر امیرحسین بقایی

چکیده

امروزه تجارت بین الملل نقش بسزایی در تأمین نیازهای کشورهای مختلف جهان به کالاها و مواد گوناگون دارد، به طوری که می توان گفت بسیاری از کشورها بدون دسترسی به واردات و عدم امکان صادرات برای ادامه حیات و حفظ ثبات اقتصادی خود دچار مشکل خواهند شد. در تجارت بین الملل روش های پرداخت متعددی وجود دارد که بازرگانان می توانند از آنها استفاده کنند. مبلغی که فروشنده در مقابل دریافت آن، مالکیت کالا را به خریدار انتقال می دهد، به روش های مختلفی پرداخت می شود. در طول گذشت زمان، روش های پرداخت بین المللی تحولات بسیاری را برای به حداقل رساندن خطر عدم پرداخت به خود دیده است. فروشنده و صادرکننده، روش های پرداخت را با توجه به شرایط خود و همچنین شرایط اقتصادی و سیاسی انتخاب می کنند. انتخاب انواع روش های پرداخت بین المللی موجب کاهش ریسک دریافت مبلغ توسط فروشنده می شود. روش های پرداخت بین المللی در معاملات بین المللی، نظر به عوامل مختلف، متفاوت است. به همین منظور قصد داریم در این مقاله به بررسی روش های پرداخت نوین در حقوق تجارت بین الملل بپردازیم.

واژگان کلیدی: تجارت بین الملل، پرداخت ثمن، اسناد تضمینی، ضمانت نامه

بانکی، اسناد تجاری، حقوق تجاری بین الملل

بخش اول: بررسی و شناخت روش های پرداخت در حقوق داخلی

در حقوق داخلی، اسناد تجاری ابزار پرداخت هستند. منظور از سند تجاری سندی است که بین تجار نقش پول را بازی می کند و وسیله کسب اعتبار و پرداخت و قابل معامله با روش سریع حقوق تجارت و قابل وصول در کوتاه مدت است. با خصوصیاتی که بر شمرده شد، نه تنها چک و برات و سفته، بلکه قبض انبار و اسناد مشابه آن نیز سند تجاری محسوب می شود. در تجارت بین المللی نیز این اسناد کاربرد مخصوص به خود دارند، ولی چک و برات و اسناد وصولی بیشتر مورد استفاده قرار گرفته اند. به نحوی که در محافل بین المللی مورد توجه و موضوع تنظیم مقررات و قوانین متحدالشکل شده اند. مع هذا در انواع مختلف روشهای پرداخت داخلی مخاطراتی وجود دارد که برای تعدیل آن، تلاش هایی در سطح داخلی و بین المللی انجام گرفته است.

بند اول: خطرات پرداخت با اسناد تجاری

خطرات پرداخت با اسناد تجاری دلایل و ریشه های متفاوت دارد. گاهی خطر ناشی از عدم تقارن زمانی پرداخت ثمن و تسلیم مبیع است و زمانی خطرات مبنای حقوقی دارد.

الف - خطرات ناشی از عدم تقارن زمانی پرداخت ثمن و تسلیم مبیع

این خطرات در انواع مختلف اسناد تجاری با شدت و ضعف وجود دارند که به شرح زیر مورد مطالعه قرار می گیرند.

۱- حواله بانکی

ساده ترین روش پرداخت که در واقع جانشین پرداخت نقدی است، استفاده از حواله بانکی است. در این روش پرداخت، فروشنده تحت تاثیر حسن شهرت خریدار حاضر میشود کالا را با سیاهه های تجارتي برای خریدار ارسال دارد. بدیهی است که اعتماد کامل طرفین به یکدیگر و روابط تجاری حسنه در طویل المدت اساس و مبنای این نوع معامله است و بانک فقط وسیله ای است که به علت بعد مسافت و عدم دسترسی فروشنده و خریدار به یکدیگر، به عنوان واسطه مورد استفاده قرار می گیرد و نقش آن انتقال ثمن و احتمالا اسناد از خریدار به فروشنده است. بنابراین در صورت امتناع فروشنده از ارسال حواله و یا عدم پرداخت وجه توسط خریدار، هیچ سندی برای وصول قیمت یا استرداد کالای ارسال شده وجود نخواهد داشت. در عمل، انجام معامله با حواله بانکی نادر است و معمولاً با ارسال کالا اسناد اصولی نیز همراه است که علاوه بر تضمین بیشتر، مداخله بانک های دو کشور صادر کننده و وارد کننده کالا را نیز ایجاب می نماید. به غیر از اصطلاح حواله بانکی، اصلاحات دیگری مانند، حواله هوایی و یا حواله تلگرافی نیز در تجارت بین المللی مرسوم است که نقش همان حواله بانکی را با استفاده از تلگراف و یا از طریق هوایی ایفا می کند. در اینگونه حواله ها (بانکی، هوایی و تلگرافی)، خریدار از بانک خود تقاضا می کند تا از طریق هوایی و تلگرافی و یا بانکی اجازه پرداخت وجه را در کشور فروشنده و بنا به درخواست او صادر کند. بانک خریدار که با بانک فروشنده رابطه تجاری دارد، وقتی اقدام به پرداخت می کند که حواله به نحو صحیح صادر شده باشد. اساساً حواله

های بانکی چون با مداخله بانک تنظیم و اجرا می شوند، معتبر هستند و کلیه بانکهای یک گروهی بانک می توانند علیه یکدیگر یا علیه شعبه هایی از سایر گروههایی که توافق بر قبول حواله جات کرده اند، حواله صادر کنند. اعتماد فروشنده و خریدار به یکدیگر عنصر اساسی استفاده از حواله بانکی است و در مواردی که این اعتماد در حد اعلی و بدون حد و حصر وجود ندارد، می بایست به طریق مطمئن تری اقدام کرد. روش مطمئن تر استفاده از چک و برات است در روش پرداخت با چک، خریدار چکی صادر کرده، برای فروشنده می فرستد. فروشنده باید چک را به بانک محال علیه تسلیم و وجه آن را دریافت دارد. این کار معمولاً توسط بانک فروشنده انجام می شود. در فاصله صدور چک و لحظه وصول آن، ممکن است صادر کننده ورشکسته شود و یا دستور عدم پرداخت آن را صادر کرده، و یا به هر علت پرداخت چک را با شکست مواجه کند. از طرف دیگر ممکن است مقررات دولتی مانع انتقال ارز از کشوری به کشور دیگر گردد و پرداخت چک علی رغم حسن نیت صادر کننده با مشکل مواجه شود. در نهایت چک وسیله پرداخت است و هیچ تضمینی در مورد کالا و اجرای تعهد از طرف دیگر به همراه ندارد. برات نیز با کمی تفاوت به همین صورت عمل می کند. بروات تجارتی تنها در داخل کشور مورد استفاده قرار نمی گیرند و بر خلاف چک، اغلب در کشورهای صادر شده، در کشور دیگری پرداخت می شوند. در تجارت بین المللی بایع کالا را برای مشتری ارسال می دارد و براتی هم بر عهده او صادر می کنند. اسناد حمل و برات با میانجی گری بانک ارسال می گردد و بایع به بانک دستور می دهد که در ازای اخذ قبولی برات از مشتری و یا دریافت وجه آن، اسناد حمل را تحویل دهد. استفاده از این روش پرداخت نیز بین

کسانی رایج است که به یکدیگر اعتماد و اطمینان دارند و با شناختی که از هم دارند، فروشنده مطمئن است که با ارسال کالا و اسناد حمل و برات، خریدار وجه برات را می پردازد و یا بعد از قبولی در سررسید، وجه آن را خواهد پرداخت. برات اگر چه نسبت به حواله بانکی و چک تامین بیشتری در خصوص پرداخت ثمن دارد. زیرا اخذ قبولی یا عدم پرداخت وجه توام با تحویل اسناد حمل است، ولی هنوز بایع در معرض این خطر باقی می ماند که در سررسید، وجه آن تادیه نشود. لذا می بایست به طریقی درصدد تضمین وصول ثمن برآمد.

۲- تضمین پرداخت ثمن

حواله، چک و برات به نحوی که مورد اشاره قرار گرفت، همیشه خطر عدم پرداخت را به دنبال دارند و به این علت فروشنده قبل از ارسال کالا درصدد گرفتن ضمانت های مطمئن تری برای وصول قیمت کالا است. به این منظور تجارت بین المللی ابزار متعددی مثل ضمانت نامه بانکی، حق حفظ مالکیت کالا، و ممانعت از فروش مجدد کالا در اختیار او قرار داده است. گذشته از این بعد از انجام معامله نیز حق توقیف در ترانزیت و فروش مجدد کالا از حقوقی است که فروشنده را برای وصول قیمت کالا یاری می دهد. بنابراین هم قبل و هم بعد از تحویل کالا تضمین های برای وصول قیمت وجود دارد. قبل از تحویل کالا، فروشنده می تواند از خریدار تقاضای ضمانت نامه بانکی کند. ضمانت نامه پرداخت به موقع ثمن و یا اقساط آن را تضمین می کند. در این صورت هر گاه در پرداخت تأثیری صورت گیرد و یا اینکه اصولاً خریدار از پرداخت امتناع ورزد، فروشنده از محل ضمانت نامه ثمن را وصول خواهد کرد.

طریق دیگر تضمین وصول ثمن قبل از تحویل کالا، درج شرط حق حفظ مالکیت کالا تا وصول کل ثمن در قرارداد بیع است. در حقوق داخلی بعضی از کشورها مانند ایران و انگلستان، درج چنین شرطی در قرارداد پذیرفته شده است. بند ۲ ماده ۳۹ قانون بیع کالای انگلستان به سال ۱۹۷۹، به فروشنده حق حفظ مالکیت کالا تا وصول ثمن را داده است. به عنوان مثال کالا به صورت امانی، اجاره یا رهن به خریدار تحویل می گردد و انتقال مالکیت کالا موکول به پرداخت کامل ثمن در موعد مقرر است. پس از وصول ثمن بر حسب مورد رهن، فک یا اجازه فسخ و یا ید امانی برداشته میشود. در حقوق ایران نیز اگر چه عقد بیع تملیکی است و به صرف ایجاب و قبول مالکیت کالا منتقل می شود ولی، برخی از حقوق دانان شرط خلاف آن را نیز پذیرفته اند. اگر فروشنده در حق حفظ مالکیت کالا تا وصول ثمن و یا تقاضای ضمانت نامه بانکی قبل از تحویل کالا، قصور ورزید و کالا را تحویل داد، ماده ۳۸ تا ۴۸ قانون بیع کالا در انگلستان برای فروشنده ای که ثمن کالا را وصول نکرده است، حقوق دیگری نیز در نظر گرفته است که به تجارت بین المللی نیز راه یافته است. این حقوق عبارتند از: حق حبس کالا و حق توقیف کالا در ترانزیت. حق حبس در موردی اعمال می شود که کالا هنوز در تصرف فروشنده است ولو اینکه تحویل از نظر اسناد انجام شده باشد. ولی به محض تحویل کالا به حمل کننده و یا خریدار و یا نماینده او، از بین می رود. حق حبس در حقوق داخلی بعضی از کشورها مبنای قانون گذاری دارد (ماده ۳۷۷ قانون مدنی ایران) ولی در تجارت بین المللی مبنای آن عرفی است. حق حبس در معاملات نقدی قابل اعمال است و در صورتی که معامله بر اساس اعتبار صورت گرفته باشد، تا انقضای مدت اعتبار، این حق قابل اعمال نیست و

بعد از انقضای مدت نیز کالا در تصرف فروشنده نیست تا بتواند حق حبس را اعمال کند. توقیف در ترانزیت حق دیگری است که فروشنده، بعد از تحویل کالا برای وصول ثمن می تواند اعمال کند. به این معنی که وسیله نقلیه حامل کالا را در حال عبور و حمل کالا از مبدا به مقصد، برای وصول ثمن توقیف می کند. ترانزیت در لغت به معنی گذر کالا و عبور است ولی در تجارت بین المللی از معنای لغوی تفسیر موسعی کرده اند که متفاوت از معنای لغوی آن است. به این صورت که کالا ممکن است در حالت ترانزیت باشد. ولی در حرکت نباشد، مثلاً در انباری به ودیعه گذاشته شده باشد. حق توقیف در ترانزیت، از نظر حقوقی برای فروشنده نفع عملی بیشتری از حق حفظ مالکیت کالا دارد. به موجب این حق فروشنده برای وصول قیمت می تواند کالا را در ترانزیت توقیف نماید و خریدار را مجبور به پرداخت ثمن کند. لحظه شروع ترانزیت و بنابراین لحظه شروع اعمال حق توقیف، لحظه خروج کالا از تصرف فروشنده و یا نماینده او است و لحظه پایان آن، لحظه ای است که کالا به تصرف خریدار و یا نماینده وی در می آید. پس در تجارت بین المللی برحسب روش حمل کالا، مدت زمان اعمال حق توقیف در ترانزیت می تواند متفاوت باشد. در بیع کالا با روش حمل "تحویل در کارخانه"، فروشنده کالا در محل کار خود کالا را تحویل خریدار یا نماینده او می دهد. در این صورت، کالا مستقیماً از تصرف فروشنده خارج و به تصرف خریدار در می آید و بنابراین مدت زمان اعمال حق توقیف در ترانزیت در صورتی قابل اعمال است که حمل کننده و سایر دست اندرکاران حمل، فقط به عنوان واسطه اقدام به عمل کرده باشند و نه به عنوان اصیل یا نماینده. یکی دیگر از تضمینهایی که برای وصول ثمن توسط فروشنده وجود دارد،

حق فروش دوباره کالای تضمین شده است. فروشنده در دو مورد می تواند اقدام به فروش مجدد کالا کند. مورد اول، موردی است که کالا فاسد شدنی است و فروش در جهت صیانت ذات کالا انجام شود. در این صورت فروشنده بدون اخطار قبلی به خریدار اقدام به فروش مجدد می کند. در مورد دوم موردی است که کالا فاسد شدنی نیست، در این صورت قبل از اقدام به فروش مجدد، فروشنده باید اخطاریه ای برای خریدار بفرستد و از او درخواست کند در مدت زمان معقول ثمن را پرداخت کند و یا تدارک ببیند. با فروش مجدد مالکیت کالا به فروشنده عودت داده می شود تا آن را به خریدار دوم تحویل دهد. در این صورت فروشنده حق رجوع به خریدار اول به منظور تعدیل قیمت فروش مجدد به منظور قرارداد اولی، دارد و می تواند در صورت اقتضا از خریدار مقصر تقاضای جبران خسارت کند.

ب - مشکلات ناشی از تعارض قوانین

گردش اسناد تجاری در زمینه بین المللی مشکلی بوجود می آورد که بر خلاف اهداف آنها است. سرعت، امنیت، سهولت گردش که از ویژگیهای این اسناد است، در صحنه بین المللی با برخورد به قوانین متعارض مربوط به آن تبدیل به کندی، ناامنی و دشواری می گردد. درباره این گونه اسناد، تعارض قوانین وقتی به وجود می آید که فرضا برات کش و برات گیر و دارنده برات هر یک متفاوتی داشته باشند و یا به عنوان مثال چکی در خارج در وجه تبعه خارجی به عهده بانک ایرانی صادر شده باشد. تعارض قوانین گاهی مربوط به مسائل شکلی است، فرضا ممکن است قانون محل صدور چک یا برات آن یا برات با قانون محل پرداخت آن، که کشوری دیگر

است. در مورد شرایط صحت صدور متفاوت باشد. مثلاً هشت شرط مندرج در ماده ۲۲۳ قانون تجارت ایران که مطابق آن برات کش برات را امضا یا مهر کرده است، در قانون کشوری که برات گیر باید وجه آن را پرداخت و یا قبول کند، کافی نباشد، یا واجد بعضی شرایط فاقد و یا زاید بعضی شرایط لازم دیگر باشد. اگر قانون کشوری که در آن وجه برات باید پرداخت گردد، اسناد را از نظر شکلی قانون تابع محل تنظیم بداند، مشکلی پیش نمی آید. ولی اگر حاکمیت قانون محل انجام تعهد را برای کنترل شکل اسناد ضروری بداند، تعارض بوجود می آید. تعارض در شکل اسناد وقتی به وجود می آید که دو شخص با تابعیت واحد در کشور خارجی اقدام به تنظیم سند کنند. مثلاً دو ایرانی در فرانسه سند تجاری له و علیه یکدیگر امضا کنند، در این صورت دو قانون متعارض یعنی قانون حکم بر محل تنظیم سند (که فرانسه است) و قانون تابعیت مشترک طرفین که فرانسه است، در مقابل یکدیگر قرار می گیرند. در مسائل ماهوی نیز تعارض قوانین به وجود می آید و آن در صورتی است که برات کش و برات گیر و دارنده برات هر یک تابعیت متفاوتی داشته باشند و قوانین مربوط به اهلیت برای انجام معامله دو کشور متفاوت باشد. فرضاً با توجه به تغییر اماره رشد و ماده ۱۲۱۰ قانون مدنی ایران و تفاوتی که بین حقوق ایران و قوانین اغلب ممالک به وجود آمده است، آیا براتی که در فرانسه توسط ایرانی بر فرانسوی مقیم ایران صادر شده است، از نظر اهلیت برات کش و برات گیر تابع حقوق فرانسه و سن ۱۸ سال است و یا تابع حقوق ایران و سن ۹ سال برای دختر و ۱۵ سال برای پسر؟

بند دوم: تلاش برای حل مشکلات

برای رفع مشکلات ناشی از عدم تقارن زمانی پرداخت ثمن و تسلیم مبیع، به اعتبارات اسنادی روی آورده اند که در ادامه این مقاله مورد بحث و بررسی قرار گرفته اند. ولی نباید پنداشت که اسناد تجاری از صحنه تجارت بین المللی خارج شده اند. اکنون به بررسی قواعد حقوق داخلی و معاهدات بین المللی برای رفع و تقلیل خطرات ناشی از تعارض قوانین می پردازیم.

الف) بررسی موضوع در حقوق داخلی

برای حل تعارض بین قوانین در حقوق داخلی کشورها مقرراتی وجود دارند که معمولاً از اصول کلی حقوق بین الملل خصوصی پیروی می کنند و علی رغم اینکه توسط مجالس قانون گذاری متفاوت تصویب می شوند، از اصول مشترکی متابعت می نمایند. یکی از اصول حقوق بین الملل خصوصی، متابعت شکل سند از قانون محل تنظیم آن است که در حقوق رم تحت عنوان *locus regit actum* وجود داشته است. این قاعده امروزه در حقوق داخلی اغلب کشورها وارد شده است. قانون مدنی ایران در ماده ۹۶۹ به پیروی از این اصل کلی اشعار می دارد که: "اسناد از حیث تنظیم تابع قانون محل تنظیم خود می باشند". مثلاً شرایط صحت صدور برات طبق بندهای ۲ الی ۸ ماده ۲۲۳ قانون تجارت تعیین می شوند. بنابراین اگر براتی در امریکا صادر شده باشد که در ایران پرداخت شود و شرایط اساسی برات طبق قانون محل تنظیم درست باشد، کافی است. قاعده دیگر حل تعارض، مربوط به احوال شخصیه است که تابع مقررات دولت متبوع شخص است. قانون مدنی ایران در این

زمینه نیز مقرراتی دارد که گاه ایرانی مقیم خارج را از نظر احوال شخصیه، مثل نکاح و طلاق و اهلیت و ارث تابع قوانین ایران دانسته است (ماده ۵ قانون مدنی) و گاهی اتباع خارجی مقیم ایران را از حیث مسائل مربوط به این امور، محروم از حمایت قوانین ایران و تابع قوانین و مقررات دولت متبوع خود دانسته است (ماده ۷ قانون مدنی)، و سرانجام گاه دیگر تبعه خارجی را تابع مقررات دولت متبوع خود و یا قوانین ایران دانسته است (ماده ۹۶۲ قانون مدنی). در خصوص شرایط اساسی و تعهدات ناشی از اسناد تجاری نیز مقرراتی در حقوق ایران وجود دارد. قانون مدنی در ماده ۹۶۸ مقرر می دارد که: " تعهدات ناشی از عقود تابع قانون محل وقوع عقد است ". قانون تجارت نیز در خصوص برات همین قاعده قانون عام را تکرار نموده است و در ماده ۳۰۵ مقرر داشته است که هر قسمت از سایر تعهدات برواتی (تعهدات ناشی از ظهر نویسی، ضمانت، قبولی و ...) نیز که در خارجه بوجود آمده، تابع قانون مملکتی است که تعهد در آنجا وجود پیدا کرده است. در خصوص شرایط اساسی برات، صدر ماده ۳۰۵ قانون تجارت به پیروی از اصل کلی لوکاس مقرر داشته است که: " در مورد برواتی که در خارج از ایران صادر شده، شرایط اساسی برات تابع قوانین مملکت صدور است. ولی استثنای شرایط صحت صدور برات قانون تجارت ایران (ماده ۲۲۳) را بر براتی که در خارج صادر شده است و مطابق با بندهای هفت گانه مندرج در ماده ۲۲۳ باشد، تحمیل نموده و ذینفع را از حق استناد به عدم انطباق آن با شرایط صحت برات خارجی محروم کرده است. نهایتاً در هر مورد، یعنی در خصوص شرایط اساسی و تعهدات ناشی از برات، در صورتی که خواسته های قانون ایران برآورده شده باشد، کسانی که در ایران تعهداتی کرده اند، حق

استناد به این را دارند که شرایط اساسی برات یا مقررات براتی مقدم بر تعهدات آنها مطابق با قوانین خارجی نیست، نتیجه اینکه، در حقوق داخلی ایران مانند حقوق داخلی اغلب کشورها قواعد حل تعارض قسمت عمده موارد تعارض قوانین را حل نموده است.

ب) معاهدات بین المللی

فروپاشی نظامهای کمونیستی بلوک شرق، موفقیت پیمان ماستریخ و استحکام بیشتر اتحاد اروپا، عمومیت قانون سال ۱۸۸۲ بروات انگلستان در کشورهای تابع عرف انگلستان، گردهمایی کشورهای امریکای لاتین در هاوانا و تصویب قانون بستانمانت و حاکمیت قانون متحد الشکل امریکا در کلیه ایالات قلمرو امریکا، معاهدات بین المللی ژنو مورخ ۱۹۳۰ و ۱۹۳۱ راجع به چک و برات را بیش از پیش محدود کرده است به طوری که اکثریت بیست امضا کننده معاهدات مذکور در کشورهای بودند که به گونه ای تحت تاثیر تحولات نیمه دوم قرن بیستم هستند. در وضعیت جدید دنیا سرنوشت معاهدات چک و برات ۱۹۳۰ و ۱۹۳۱ که مدتها مورد استناد و تجزیه و تحلیل قلم زنان حقوق تجارت بین المللی بوده است مبهم و شاید قلم زدن بر آن دیگر عبث و بیهوده است. مع هذا کار دنیا به هر کجا بینجامد و هر معاهده ای که پس از بی اعتباری معاهدات قرن حاضر استقرار یابد و یا هر گونه محدودیت قلمروی که به آنها تحمیل شود، برای رفع مشکلات پرداخت در تجارت بین المللی و تسهیل گردش اسناد، باید به حل تعارض قوانین اهتمام نمود. در قوانین کشورهای مختلف شرایط صوری هر سند را به نحو خاصی تنظیم نموده اند که گاهی اوقات رعایت

نکردن این شرایط موجب بی اعتباری سند می گردد. مثلاً در حقوق ما، ماده ۲۲۳ قانون تجارت در مورد شکل برات و سفته، شرایط خاصی را پیش بینی کرده است که با شرایط صوری برات و سفته در ممالک دیگر اجباراً انطباق ندارد. این گونه ناهماهنگی ها در عمل موجب تعارض قوانین می گردد که باید به حل آنها اهتمام ورزید. طبق ضرب المثل حقوق رم که قبلاً ذکر شد، متابعت سند از قانون محل تنظیم، در نظامهای حقوقی مختلف باید پذیرفته شود. زیرا این قانون است که به هنگام تنظیم سند، در برگیرنده تنظیم کنندگان است. با وجود این، قاعده تابعیت سند از قانون محل تنظیم، خصیصه اجباری ندارد. و تحت شرایطی به طرفین اجازه داده شده است که قانون محلی و یا قانون معین دیگری را بر سند، حاکم اعلام کنند، برای نمونه دیدیم که ماده ۲۲۳ قانون تجارت ایران در موارد استثنایی، بر برواتی که در خارج تنظیم شده اند حاکمیت پیدا می کنند. معاهدات ژنو مربوط به سالهای ۱۹۳۰ و ۱۹۳۱ راجع به برات و چک نیز شکل تعهدات مندرج در اسناد را تابع قانون کشوری دانسته است که تعهد در قلمرو آن ایجاد شده است. بند دوم ماده ۳ معاهده ۷ ژوئن ۱۹۳۰ ژنو، راجع به حل بعضی موارد تعارض قوانین در باب برات و سفته و ماده ۴ معاهده ۱۹ مارس ۱۹۳۱ ژنو، راجع به حل بعضی موارد تعارض قوانین در مورد چک، محتوای یکسانی دارند. هر دو معاهده برای تامین سهولت گردش اسناد مقرر داشته اند که اگر انجام تعهدات ناشی از اسناد تجاری مطابق مقررات کشور محل تنظیم، معتبر نباشد، ولی با مقررات کشور محل تعهد بعدی هماهنگی داشته باشد، غیر قانونی بودن تعهدات اولیه موجب عدم اعتبار تعهدات بعدی نخواهد شد، مشروط بر اینکه

تعهدات اولیه از نظر شکلی مطابق مقررات قانون محل تنظیم مقررات شکلی قانون ثانوی باشد.

در نهایت صلاحیت دو قانون متفاوت پذیرفته شده است تا در صورت عدم رعایت شرایط صوری قانون اول، قانون دوم تحت شرایطی به مورد اجرا گذاشته شود. بنابراین اگر با امضای براتی در فرانسه، با رعایت مقررات شکلی آن کشور، معاهد شده باشیم، فقط به این اعتبار که تعهد قبلی که در انگلستان به عهده گرفته شده است، در فرانسه معتبر نیست، برات فاقد اعتبار خواهد بود. مشروط بر اینکه که تعهدی که در انگلستان بر عهده گرفته شده است، مطابق شرایط شکلی قانون فرانسه باشد. تعارض دیگری که معاهدات ژنو اقدام به حل آن نموده و هر معاهده دیگری نیز می باید اقدام به حل آن کند، مربوط به قانون مشترک طرفین و قانون محل تنظیم سند است. مواد مربوط به این موضوع در هر دو معاهده ژنو (بند ۳ ماده دوم) راجع به حل بعضی موارد تعارض قوانین، بر یکدیگر مطابقت کامل دارد و هر دو معاهده صلاحیت قانون ملی مشترک طرفین را پذیرفته است، به عنوان مثال در صورتی که دو آلمانی براتی را له و علیه یکدیگر در فرانسه امضا کنند، قانون آلمان بر خلاف اصل کلی مطابقت شکلی سند از قانون محل تنظیم، اعتبار خواهد داشت. بعضی از شرایط ماهوی معاملات نیز در نظامهای حقوقی مختلف جز قواعد آمره است و عدم رعایت آنها موجب بطلان است. در ماده ۱۹۰ قانون مدنی ایران، شرایط اساسی صحت معامله بر شمرده شده است که لزوماً با مقررات سایر کشورها در این خصوص مطابقت ندارد و در عمل می تواند موجب تعارض قوانین گردد. در تجارت بین المللی به موجب کدام قانون، اهلیت شخص برای کشیدن و قبولی و دریافت برات

معین می شود؟ آیا به موجب قانون محل صدور برات و یا به موجب قانون محل پرداخت که قانون کشوری دیگر است؟ اهلیت شخص برای قبول تعهدات ناشی از چک (برات و سفته) طبق قانون کشور متبوع او تعیین می شود و اگر قانون کشور متبوع او قانون کشور دیگری را در موضوع صالح بداند، قانون اخیر به اجرا گذاشته خواهد شد. مع هذا می گویند اگر کسی که مطابق قانون مذکور فاقد اهلیت است، چک (برات و سفته) را در سرزمین کشوری امضا کرده که برابر مقررات آن واجد اهلیت شناخته می شود، تعهد او معتبر خواهد بود. در مورد اهلیت، معاهدات ژنو تئوری احاله را به اجرا گذاشته است. به موجب این تئوری، حاکمیت قانون ملی و یا قانونی که توسط قانون ملی قابل اجرا اعلام شده باشد، در قضیه مطروحه به مورد اجرا گذاشته خواهد شد. حاکمیت قانون کشور متبوع شخص بر اهلیت، جزء اصول مسلم حقوق بین الملل خصوصی است که در اغلب کشورها پذیرفته شده است. همان طور که قبلاً گفته شد، قانون مدنی ایران در مواد ۵ و ۷، این اصل را در مورد اتباع ایرانی مقیم خارج و اتباع خارجی مقیم ایران پذیرفته است. در قانون بروات انگلستان مربوط به سال ۱۸۸۲ و قانون تجاری سال ۱۸۸۲ آمریکا که در قانون متحد الشكل تجارت وارد شده است، قانون "بستامانت" محصول معاهده هاوانا راجع به برات و سفته، مقررات مشابهی برای حل مشکلات مربوط به تعارض قوانین درج شده است که هر کدام بر منطقه ای از جهان حاکمیت دارند. کمیسیون حقوق تجارت بین المللی سازمان ملل متحد (آنسیترا) نیز معاهده ای راجع به برات و سفته بین المللی تهیه کرده است. این معاهده در ۹ دسامبر ۱۹۸۸ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسیده است. هدف معاهده بوجود آوردن اسناد خاصی است تا اشخاصی که در

سطح بین المللی متعهد می شوند، بتوانند در هر محل برای پرداخت و یا اعطای اعتبار از اسناد استفاده کنند. این معاهده فقط بر اسنادی قابل اعمال خواهد بود که تحت عنوان "برات بین المللی" و "سفته بین المللی" نامگذاری شده باشند که در هر مورد این نامگذاری باید در بالا و روی متن سند قید شده باشد.

بخش دوم: اعتبارات اسنادی به عنوان مهمترین و جدیدترین روش پرداخت تجارت بین المللی

در تجارت بین المللی مدرن، پرداخت وجه واردات با مکانیسم خاصی انجام می پذیرد. در این مکانیسم، بانکها با تامین مالی اعتباراتی که صادر کنندگان مجبور به اعطای آن به خریداران خارجی هستند، و پرداخت قیمت کالاهای وارداتی به حساب وارد کنندگان، تجارت بین المللی را تسهیل می کنند. این نوع خدمات با سایر خدمات بانکی تفاوت ندارد و وقتی طبیعت خاص پیدا می کنند که بانک، متعهد به پرداخت وجه به صادر کننده کالا گردد. در این صورت، خریدار در بانک مربوطه اعتباری که اعتبار اسنادی نامیده می شود، افتتاح می کند. علت این نام گذاری این است که گشایش و پرداخت وجه اعتبار، مشروط به ارائه اسناد متعدد مربوط به کالا است که عمدتاً عبارتند از: سیاهه ها، اسناد حمل و بیمه. این نوع اعتبارات را در سه مبحث تحت عنوان گشایش اعتبار، اصول حاکم بر اعتبار و پرداخت وجه اعتبار مورد مطالعه قرار می دهیم.

بند اول: گشایش اعتبار

طبق توافق بایع و مشتری، مشتری ترتیبی می دهد که پرداخت قیمت توسط بانک (بانک باز کننده اعتبار) در محل تحویل کالا با ارائه مدارکی مخصوص و رعایت سایر شرایط اعتبار با میانجی گری بانکی که اعتبار را به یمنع ابلاغ میکند (بانک ابلاغ کننده)، انجام می پذیرد. با این توصیف که از نظر تحلیل حقوقی، در گشایش اعتبارات اسنادی رابطه بین متقاضی و بانک باز کننده اعتبار و رابطه بین این بانک و یمنع قابل مطالعه است.

الف) رابطه بین بانک باز کننده اعتبار و متقاضی

برای ایجاد رابطه تجاری، خریدار باید با بانک باز کننده اعتبار قراردادی منعقد کند. در این قرارداد شرایط دقیق اعتبار مه عمدتا مربوط به مبلغ، مدت و اسنادی که ذینفع برای وصول مبلغ اعتبار باید به بانک (ابلاغ کننده) ارائه دهد، همچنین قابل برگشت و یا غیرقابل برگشت بدون اعتبار، باید توصیف شود. این اوصاف احتمالا همان اوصافی هستند در قرار داد اصلی (قرارداد بیع) مورد توافق قرار گرفته اند. ولی نظر به اینکه قرارداد گشایش اعتبار در آن ضروری است. در غیر این صورت، قرارداد فاقد شرایط اساسی صحت معامله در رابطه با موضوع آن خواهد بود. توصیف شرایط اعتبار اهمیت فوق العاده ای دارد، زیرا اگر از یک سو بانک به تقاضای متقاضی در خصوص گشایش اعتبار پاسخ مثبت داد، فوراً برای ذینفع اعتبار نامه ای صادر و ارسال خواهد داشت که لزوماً باید حاوی همان شرایط اعتباری باشد که به دستور متقاضی باز شده است، از سوی دیگر تغییر یا فسخ اعتبار نامه فقط با توافق بانک و

متقاضی اعتبار صورت خواهد پذیرفت. گشایش اعتبار برای بانک مسئولیتهایی به دنبال دارد که برای مقابله با آن ممکن است از متقاضی تقاضای تضمین کند. گذشته از این طبق عرف تجارت کالای مورد معامله از لحظه گشایش اعتبار در گرو بانک بازکننده اعتبار قرار می گیرد. جدای از این تضمین ها بانک حق العملی متناسب با انجام کار از متقاضی دریافت می کند.

(ب) رابطه بین بانک (بازکننده اعتبار) و ذینفع

رابطه بین بانک و ذینفع، برحسب اینکه اعتبار قابل برگشت و یا غیر قابل برگشت باشد، متفاوت است. در اعتبار قابل برگشت بانک و یا بانکها در مقابل ذینفع تعهد حقوقی به عهده ندارند و این نوع اعتبار می تواند در هر لحظه بدون اطلاع و یا اخطار به ذینفع فسخ شود و یا تغییر یابد. در اعتبار غیر قابل برگشت، قضیه به گونه ای دیگر مطرح است. در این نوع اعتبار بانک تعهدی مستقیم برای ذینفع به عهده می گیرد که در صورت نقص تعهد مستقیماً در مقابل او مسئول است. تغییر و ابطال اعتبار غیر قابل برگشت با توافق بانک، ذینفع و متقاضی صورت می گیرد. به عبارت دیگر تعهد بانک در مقابل ذینفع ناشی از قراردادی خاص فیما بین است. یعنی تعهد بانک تعهدی مستقل از قرارداد بیع و قرارداد گشایش اعتبار است که قرارداد مستقلاً را تشکیل می دهد که تغییر و یا ابطال قرارداد بیع و یا قرارداد گشایش اعتبار بر این رابطه قراردادی اثری نمی گذارد، به عنوان مثال، ورشکستگی متقاضی اعتبار که می تواند بازپرداخت مبلغ اعتبار را به بانک (بازکننده اعتبار به مخاطره اندازد و یا ممنوعیت انتقال ارز بین کشور متقاضی و بانک ابلاغ کننده که مانع ایفای تعهد بانک بازکننده اعتبار در

مقابل بانک ابلاغ کننده آن است، طلب فروشنده را به مخاطره نمی اندازد. لحظه لازم الرعایه شدن تعهد بانک (باز کننده اعتبار) در مقابل ذینفع لحظه دریافت اعتبار نامه توسط ذینفع است و نه روز انعقاد قرارداد گشایش اعتبار. و حال آنکه لحظه لازم الرعایه شدن قرارداد گشایش اعتبار لحظه انعقاد آن است. در اعتبار غیرقابل برگشت، ممکن است بانک (ابلاغ کننده اعتبار) و یا بانک ثالثی اعتبار را تایید کرده باشد که در این صورت از اعتبار غیرقابل برگشت تایید شده صحبت به میان می آید. در این گونه موارد که بانکهای متعدد، در عملیات اعتبار اسنادی شرکت دارند، حدود تعهدات و مسئولیت هر یک مشخص است، بانکی که فقط تعهد اعتبار ابلاغی را که توسط شعبه خارجی او انجام می شود، می کند، گرچه موظف به انجام تحقق اعتبار اسنادی است، ولی به نفع ذینفع هیچ تعهدی را بر عهده نمی گیرد. بر عکس، تایید اعتبار به نفع ذینفع ایجاد تعهد می کند.

بند دوم: اصول حاکم بر اعتبار اسنادی

قواعد مربوط به اعتبارات اسنادی بر دو اصل اساسی استوار شده است که رعایت و یا نقض آن موجب شناخت حدود مسئولیت اشخاصی است که به نحوی از انحا در آن مداخلت دارند. این دو اصل عبارتند از اصل استقلال قراردادهای متعددی که پیکره واحد اعتبار اسنادی را تشکیل می دهند، و اصل انطباق مدارک با اعتبار نامه.

الف) استقلال قراردادها

طرفین معامله (بایع و مشتری) قبل از رجوع به بانک و تقاضای گشایش اعتبار اسنادی، قرارداد بیع را منتقل می کنند. در این قرارداد شروطی در خصوص زمان گشایش اعتبار و انقضای مدت آن و مبلغ اعتبار و غیره درج می گردد و بدین وسیله اعتبار نامه با قرارداد اصلی پیوند می خورد. در خصوص زمان گشایش اعتبار، فروض متعددی برای پیوند قرارداد اعتبار و بیع قابل تصور است که یکی از آنها گشایش فوری اعتبار است. فرض دیگر گشایش اعتبار نامه به فاصله زمانی معین و فرض سوم وابستگی آن به انجام عملی از ناحیه فروشنده و یا شخص ثالث و یا تحقق امری طبیعی است. در مورد انقضای مدت نیز، اعتبار نامه پیوند درونی با قرارداد اصلی دارد و محرزترین شکل آن، انقضای مدت آن با ارائه اسناد به بانک بلافاصله بعد از تحویل کالا و یا مدتی بعد از تحویل است. به هر صورت تحویل کالا و ارائه اسناد حمل که حاکی از تحویل است این پیوند را مسجل می سازد. از سوی دیگر در کلیه اعتبارات قید می شود که کالا یا خدمات مربوطه می باید مطابق قرارداد منعقد بین قرارداد و فروشنده ارائه شود. با وجود این موجودیت قرارداد اصلی بستگی به گشایش اعتبار ندارد. از نظر تحلیل حقوقی، قرارداد بیع قراردادی مستقل است و گشایش اعتبار را به صورت شرط ضمن عقد در بطن خود جای داده است. هر گاه خریدار در گشایش اعتبار تقصیر نماید و از بابت خسارتی متوجه فروشنده گردد، باید خسارت وارده را جبران کند. حتی اگر طرفین انعقاد قرارداد بیع را مشروط به گشایش اعتبار از ناحیه خریدار کرده باشند و خریدار تقصیر نماید، فروشنده حق درخواست اجرای قرارداد بیع یا مطالبه خسارت عدم انجام و یا تاخیر در انجام آن را

خواهد داشت. در خصوص انقضای مدت اعتبار، قاطعیت بیشتری وجود دارد که حاکی از موجودیت و استقلال اعتبارنامه است. زیرا پس از انقضای مدت، بانک ابلاغ کننده اعتبار از قبول اسنادی که توسط فروشنده ارائه می شود، امتناع خواهد ورزید. در این صورت اگرچه کالا تحویل شده و قرارداد اصلی (بیع) به پایان رسیده است. ولی مندرجات اعتبارنامه نیز بر آن اعمال خواهد شد. به این منظور بند الف ماده ۴۶ مقررات و رویه های متحد الشکل اعتبارات اسنادی مقرر می دارد که: " کلیه اعتبارات باید دارای تاریخ سررسید جهت ارائه اسناد به منظور پرداخت، قبولی یا معامله باشد ". علاوه بر این، مقررات و رویه های متحد الشکل، جزئیات بیشتری برای تعیین تاریخ انقضا و تجدید آن پیش بینی کرده است که حاکی از اهمیت و استقلال اعتبارنامه در مقابل قرارداد اصلی است. در مواردی که اعتبار، غیرقابل برگشت و تأیید شده است، تعهد بانک تأیید کننده در مقابل ذینفع تعهدی مستقل است و هیچ تعهدی با تعهد بانک باز کننده اعتبار ندارد. این تأیید ثانوی از نظر ذینفع حائز اهمیت خاص و پشتوانه اصلی اعتبار نامه است، زیرا او با مورد تردید قرارداد اعتبار بانک باز کننده اعتبار و معرفی بانک مورد اعتماد خود یا بانک مورد اعتمادی که به او معرفی شده است، حاضر به انجام معامله شده است. به نحوی که اگر تأیید بانک مورد اعتماد او نبود، حاضر به ارسال کالا نمی شد. برای تأیید این مطالب کافی است به مواد ۳ و ۴ مقررات و رویه های متحد الشکل اعتبارات اسنادی توجه کنیم. ماده ۳: اعتبارات ماهیاتا معاملاتی جدا از قراردادهای فروش و یا سایر قراردادهایی هستند که این اعتبارات مبنی بر آنهاست و قراردادهای مبنای اعتبار به هیچ وجه

ارتباطی به بانکها نداشته، تعهدی برای آنها ایجاد نمی کند. ولو اینکه در اعتبار به گونه ای اشاره به این قراردادها شده باشد.

ب) اصل انطباق اسناد

وجه افتراق اعتبارات اسنادی از سایر اعتبارات، در اسنادی است که به هنگام گشایش اعتبار، در اعتبار نامه قید می گردد و به هنگام پرداخت وجه از جانب بانک پرداخت کننده مطالبه می شود. خصوصیات اسنادی که در اعتبارنامه قید گردیده است، تشریح می شود و بانک پرداخت کننده وجه اعتبار باید با دقت آنها را مورد ملاحظه قرار دهد. تا اطمینان حاصل کند که صورت ظاهر آنها با شرایط اعتبار نامه مطابقت دارد. هر نوع سهل انگاری موجب مسئولیت بانک و هر نوع عدم انطباق، به عنوان اجرای ناقص و یا غلط قرار داد تجاری تلقی خواهد شد. با وجود این، کنترلی که بانک اعمال می کند، صوری است و فقط صورت ظاهر اسناد ارائه شده را با آنچه در اعتبار نامه قید گردیده است، مطابقت می دهد. در صورتی که مدارک ارائه شده، از نظر صوری با شرایط اعتبار انطباق نداشته باشد، طبق ماده ۱۵ مقررات و رویه های متحد الشکل اعتبارات اسنادی، به عنوان اسنادی شناخته خواهند شد که صورت ظاهر آنها با شرایط و مقررات اعتبار نامه مطابقت ندارد. در این صورت، بانک صرفاً بر اساس خود اسناد تصمیم به رد آنها خواهد گرفت. نظر به اینکه کنترل بانک صوری است، بانک در جستجوی انجام و یا عدم انجام تعهدات ذینفع در مقابل متقاضی اعتبار بر نمی آید. بانکها هیچ گونه تعهد یا مسئولیتی نسبت به شکل، کفایت، صحت، اصالت، جعلی و یا غیر قانونی بودن هیچ یک از اسناد و یا شرایط مندرج و یا ملحق

به تعهدات نیز ندارد. همچنین در رابطه با کالا، از نظر کمی، کیفی و چگونگی حمل و ارزش آن و حسن نیت و یا سوء نیت دست اندرکاران حمل، مسئولیتی متوجه بانکها نیست. اگر فرضاً بارنامه که یکی از اسناد حمل است، متضمن توصیف کالا از نظر وزن، اندازه، علائم، تعداد، محتوی و ارزش آن کالا باشد، بانک اقدام به کنترل در خصوص انطباق کالای موجود با کالای مزبور نخواهد کرد و فقط انطباق با اسناد را دلیل صحت و درستی آن خواهد شناخت. مع هذا بانک حق ارزیابی انطباق اسناد را دارد و اگر در دستورات مشتری به بانک و یا در ارائه اسناد ابهامی مشاهده کند، می تواند تصریح آن را تقاضا کند و در صورت عدم امکان، بانک باید به طور متعارف عمل نماید. گاهی اوقات بانک با ارزیابی اوضاع و احوال و یا وصول تضمین مناسب از ذینفع، اقدام به پرداخت (علی رغم عدم انطباق بعضی از اسناد) می کند. ممکن است یافع از مشتریان دیرینه و قابل اعتماد بانک و دارای چنان اعتباری نزد بانک باشد که علی رغم عدم انطباق دقیق اسناد، بانک با مسئولیت خود با او مماشات کند. زیرا مطمئن است که در صورت بروز هرگونه مشکل، یافع قادر به پرداخت وجه و جبران خسارت خواهد بود. در این صورت نیز بانک وجه اعتبار را خواهد پرداخت. اصل انطباق اسناد فواید عملی فراوانی دارد، زیرا در شرایط رکود بازار خریداران پس از انجام معامله با رد اسنادی که بانک قبول کرده است و به بهانه عدم انطباق اسناد در صدد برهم زدن معامله بر می آیند. گذشته از این، بانک با کالا سر و کاری ندارد و دانش و کارشناسی در مورد عرف و رویه تجاری را کسب نکرده است و صل انطباق ظاهری اسناد، بانک را از تجسس در این گونه موارد معاف می کند.

بند سوم: تسویه اعتبار

تسویه اعتبار در دو مرحله انجام می پذیرد، در مرحله اول مبلغ اعتبار به ذینفع پرداخت می گردد و در مرحله دوم اسناد برای باز پرداخت مبلغ اعتبار برای متقاضی ارسال می شوند.

الف) پرداخت به ذینفع

پرداخت به ذینفع، مستلزم ارائه اسنادی است که در متن اعتبار نامه قید گردیده است. بند الف ماده ۲۲ مقررات و رویه های متحدالشکل اعتبارات اسنادی در مورد این الزام مقرر می دارد که: "در کلیه دستورات مربوط به افتتاح اعتبارات، خود اعتبارات و نیز کلیه دستورات مربوط به تغییر شرایط اعتبار و خود تغییرات، باید اسنادی که در قبال ارائه به آنها پرداخت، قبولی یا معامله صورت می گیرد، دقیقاً مشخص شده باشد." این اسناد معمولاً عبارتند از: اسناد حمل، بیمه نامه و سیاهه های تجاری.

۱- سند حمل، سندی است حاکی از بارگیری، ارسال و تحول شدن کالا برای حمل به مقصد خریدار. این سند برای متقاضی اعتبار (خریدار) سندی اساسی است و بهترین تضمین برای او تلقی می شود. برای بانک نیز سند حمل حائز اهمیت فراوان است، زیرا در صورت ضرورت، از همین سند حمل برای اعمال حق گروه استفاده می کند. نظر به اهمیت این سند، طبیعی است که بانک هم کنترل دقیق تری بر آن اعمال می کند. و خصوصاً به این نکته توجه داشته باشید که تاریخ سند حمل، قبل از تاریخ انقضای مدت اعتبار باشد و اسم ذینفع به عنوان بارگیر و یا ظهر نویس در آن درج شده باشد. مهمترین سند حمل بارنامه دریایی است.

۲- بیمه نامه نیز باید با آنچه در اعتبار نامه قید گردیده است، مطابقت داشته باشد و توسط شرکتهای بیمه و بیمه گران و یا نمایندگان آنها صادر و امضا شده باشد. بیمه نامه های موقت که توسط دلالتان بیمه صادر شده باشند، مورد قبول نخواهد بود مگر آنکه شرکتهای بیمه و بیمه گران صراحتاً قبول آنها را تجویز کرده باشند. بانک باید انطباق سند بیمه را با آنچه در اعتبار نامه درج شده است، کنترل کند. ولی بر خطرات تحت پوشش بیمه کنترل ندارد.

۳- سیاهه تجاری یکی از اسناد اعتبارات اسنادی است. که معرف کالا و خصوصیات آن است. در سیاهه تجاری که به نام سفارش دهنده تنظیم می شود، جزئیات بسته بندی و نام فروشنده نیز قید می شود. سیاهه تجاری کاغذ فروش کالا است و مبلغ آن نمی تواند بیش از مبلغ اعتبار باشد. اگر اسناد ارائه شده به نحوی که اشاره شد، تنظیم شده باشند، بانک به وعده خود عمل خواهد کرد، بر حسب مورد:

به شخص ثالث (ذینفع) یا حواله کرد این مبلغ معین را پرداخت می کند و یا براتهایی را که توسط ذینفع، شده است، قبول و یا پرداخت می نماید.

به بانک دیگری اجازه پرداخت مبلغ یا قبول یا پرداخت برات کشیده شده را می دهد بر عکس اگر یکی از اسناد مبهم یا ناقص و یا با تاخیر ارائه شده باشد، بانک بر حسب مورد آنها را رد یا تقاضای رفع ابهام خواهد کرد و یا اینکه با مسئولیت خود آنها را خواهد پذیرفت.

وجود متقاضی: بانک با دریافت حق العملی اقدام به گشایش اعتبار کرده، پس از پرداخت اعتبار برای وصول مبلغ اعتبار، به خریدار (متقاضی اعتبار) رجوع می کند رجوع به خریدار، در خاتمه عملیات اعتبارات اسنادی و با ارائه اسنادی دال بر انجام آن، صورت می گیرد. در صورتی که مدارک به طور صحیح تنظیم شده باشند، متقاضی به نوبه خود موظف به وفای به عهد و بازپرداخت بانک است، ولی در صورت عدم مطابقت اسناد با اعتبار نامه، متقاضی می تواند از پرداخت قیمت کالا امتناع کرده، کالا را به خود بانک واگذار نماید.

طبق بندهای "د" و "ه" ماده ۱۵ مقررات و رویه های متحد الشکل اعتبارات اسنادی، اگر بانک باز کننده اعتبار اسناد را نپذیرد، باید بدون فوت وقت مراتب را از طریق مخابرات، و در صورت عدم دسترسی به آن، به هر وسیله سریع دیگر به بانکی که اسناد را ارسال داشته (بانک فرستنده اسناد) و چنانچه اسناد را مستقیماً از ذی نفع دریافت کرده، به ذینفع اطلاع دهد. در این اطلاعیه باز کننده اعتبار باید مغایرت هایی را که بموجب آن اسناد را نپذیرفته، ذکر کند و پاسخ گوید که آیا اسناد را در اختیار ارائه دهنده نزد خود نگه می دارد و یا آنها را به ارائه کننده (که بنا به مورد ممکن است بانک فرستنده یا ذینفع باشد) مسترد می دارد. در این صورت بانک باز کننده اعتبار حق دارد که استرداد مبلغ پرداخت شده را از بانک فرستنده ادا کند. چنانچه بانک باز کننده اعتبار به طریق مذکور عمل نکرده، یا اسناد را در اختیار ارائه دهنده نگهداری نکند و یا به وی مسترد ندارد، بانک باز کننده اعتبار حق عدم تطابق اسناد را با شرایط مواد اعتبار را نخواهد داشت.

طبق بند آخر ماده ۸ مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی، اگر بانک فرستنده اسناد، توجه بانک بازکننده اعتبار را به وجود مغایرت های جلب کند و یا بانک مزبور را مطلع سازد که به خاطر این مغایرتها، پرداخت، تعهد پرداخت مدت دار، قبولی نویسی، یا معامله با اسناد را در مقابل اخذ تامین انجام نداده است، بانک بازکننده اعتبار از این لحظه و به این لحاظ از هیچ یک از تعهدات ناشی از این ماده مبری نخواهد شد. این نوع تعهدات و تaminات فقط مربوط به روابط میان بانک فرستنده اسناد و طرفی که تعهد را تقبل یا تaminات را فراهم کرده است، و نیز مربوط به چگونگی پذیرش اسناد و پرداخت وجه آن است.

بخش سوم: نگاهی به روش های قدیمی و متداول در راستای تجارت بین الملل

در اینجا به ترتیب از روش هایی که میزان ریسک آن برای خریداران کم و برای فروشندگان زیاد است، تا روش هایی که ریسک آن برای خریداران زیاد و برای فروشندگان کم است می پردازیم و در آخر روشی که موازنه ریسک را تا حد زیادی برقرار می نماید مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم.

بند اول: حساب باز Open Account

در روش پرداخت مبتنی بر حساب باز (نسیه) بر مبنای اعتماد کاملی بین طرفین معامله صورت می گیرد و به صورت کامل به سود خریدار است، در این روش فروشنده بدون دریافت وجه کالا را برای خریدار ارسال می کند و خریدار با توجه به

قراردادی ما بین، وجه کالا را به صورت ماهانه و یا بعد از رسیدن کالا و یا هر شرطی که از قبل در قرارداد ذکر گردیده است پرداخت می کند. در این روش فروشنده باید از وضعیت اقتصادی و سیاسی کشور خریدار اطلاع داشته باشد که قوانینی مبنی بر ممنوعیت انتقال ارز در کشور خریدار وضع نمی گردد. این روش مناسبترین و بهترین روش پرداخت برای خریدار و پر ریسک ترین شیوه برای فروشنده است چون در صورتی که به هر دلیل خریدار از تحویل کالا امتناع نماید کالا مشمول مقررات متروکه خواهد شد و فروشنده ناچار است کالا را با هزینه خود مرجوع نماید.

بند دوم: برات وصولی ساده Clean Collection

برات نوشته ای است که به موجب آن شخص صادر کننده برات (برات دهنده یا برات کش Drawer)، به یکی از بدهکاران خود (برات گیر Drawee) دستور می دهد تا در سررسید و وقت مشخص مبلغ تعیین شده در برات را به حواله کرد یا فرد ثالثی که دارنده برات نامیده می شود پرداخت کند، به زبان ساده تر برات یک نوع درخواست وجه است. در این روش فروشنده کالا را بر اساس توافق فی ما بین برای خریدار حمل و اسناد حمل و سایر اسناد مورد نیاز را مستقیماً برای وی می فرستد، سپس بر مبنای اسناد حمل، برات ساده ای را بر عهده خریدار کشیده و از طریق شعبه ارزی بانک خود و یا مستقیماً جهت وصول به بانک کارگزار در کشور خریدار ارسال می کند تا خریدار بر اساس شرایط برات (دیداری یا مدت دار) نسبت به پرداخت وجه اقدام نماید. در این روش اسناد حمل به نام خریدار است، خریدار می تواند کالا را دریافت و آن را از گمرک ترخیص نماید و سپس برات را قبولی نویسی کند، میزان ریسک در این روش نسبت به روش قبل کمتر است ضمن اینکه ریسک عدم قبولی نویسی برات توسط خریدار وجود دارد که در این صورت روش حساب باز ایجاد می شود با این

تفاوت که در صورت عدم واریز وجه فروشنده می تواند از طریق بانک بر علیه خریدار ادعای حقوقی نماید.

بند سوم: برات وصولی اسنادی Documentary Bill of Exchange

تفاوت این روش با روش وصولی ساده این است که در این روش اسناد برای بانک کارگزار ارسال می گردد و تنها در صورت قبولی برات، بانک مجاز است اسناد را به خریدار تحویل دهد، چون اسناد به بانک ارائه می شود باید اسناد را ظهر نویسی کرد و معمولاً، حق مالکیت بر کالا تا زمانی که برات از طرف خریدار پرداخت و یا قبولی نویسی نشود به خریدار تعلق نمی گیرد. اگر دستور خریدار مبنی بر تحویل اسناد حمل در مقابل دریافت وجه باشد خریدار ملزم است وجه را پرداخت و اسناد حمل را دریافت کند. سپس نسبت به ترخیص کالا از گمرک اقدام نماید. این روش Delivery Document Against Payment است که به اختصار DP گفته می شود، اگر دستور خریدار مبنی بر تحویل اسناد حمل در برابر قبولی برات (بدون تعهد یا با تعهد) باشد، بعد از قبولی نویسی برات اسناد حمل را دریافت می کند و خریدار یا برات گیر در سررسید وقت معین ملزم است وجه کالا را به بانک کارگزار پرداخت کند که به این روش Acceptance Delivery Document Against یا به اختصار DA گفته می شود معمولاً، حق مالکیت بر کالا تا زمانی که برات از طرف خریدار پرداخت و یا قبولی نویسی نشود به خریدار تعلق نمی گیرد. میزان ریسک در این روش نسبت به دو روش قبل کمتر است چون اسناد مالکیت به نام بانک صادر می شود بنابراین ظهر نویسی اسناد توسط بانک ضروری است و تنها در صورت پرداخت یا قبولی برات به خریدار تحویل می شود ضمن اینکه ریسک عدم قبولی نویسی برات توسط خریدار در سررسید معین برای فروشنده وجود

دارد که فروشنده می تواند با اخذ تعهد از خریدار ریسک خود را به کمترین حالت ممکن کاهش دهد که به این روش برات با تعهد گفته می شود.

بند چهارم: روش حواله ای Full Advance Payment

این روش دقیقاً نقطه مقابل حساب باز است، بدین صورت که خریدار قبل از ارسال کالا توسط فروشنده وجه آن را پرداخت می کند. این روش بهترین و مطلوبترین روش برای فروشنده و بیشترین ریسک برای خریدار را به همراه دارد. از جمله ریسک های این روش برای خریدار عدم ارسال کالا یا بخشی از آن، یا ارسال کالا با کیفیت پایین، افزایش قیمت کالا، و یا ارسال کالا با تاخیر و فاصله زمانی برای خریدار است.

بند پنجم: روش حواله با اخذ ضمانت نامه بانکی Full Advance Payment by Guaranty

این روش نسبت به روش قبل ریسک کمتری برای خریدار دارد، به این دلیل که خریدار در مقابل ارسال وجه برای فروشنده در خواست ضمانت نامه بانکی می نماید، ضمانت نامه بانکی، تعهد کتبی و غیر قابل برگشت، جهت پرداخت مبلغ معینی به ارز یا ریال به ذینفع ضمانت نامه (خریدار / کارفرما) می باشد، که بانک با توجه به درخواست متقاضی در مقابل ذینفع تعهد می نماید، در صورتی که به هر دلیل متقاضی طبق تعهدات مندرج در ضمانت نامه عمل نکند معادل وجه الضمان ذکر شده در ضمانت نامه را بدون اقامه دلیل و اثبات مدعا به محض اولین مطالبه کتبی ذینفع ضمانت نامه، به وی پرداخت نماید. اخذ ضمانت نامه در این روش فقط می تواند از هدر

رفتن وجه جلوگیری نماید ولی برخی ریسک های دیگر خریدار مانند عدم ارسال به موقع کالا و تاخیر در ارسال کالا که منجر به بروز مشکلاتی برای خریدار با توجه به تعهد و امکان سنجی زمانی تحویل کالا نسبت به مشتریان خود از مخاطرات این روش است.

نتیجه گیری

سیر تحول و روش های پرداخت، موید این نکته است که امروزه اعتبارات اسنادی مقبول ترین روش پرداخت در تجارت بین المللی است، زیرا فروشنده و خریدار مطمئن هستند که با انجام تعهدات خویش، طرف دیگر نیز ملزم به انجام تعهد است و در واقع اگر چه متعاملین از دو کشور مختلف با یکدیگر معامله می کنند، ولی همان مکانیسم بده - بستان ابتدائی به تسلیم مبیع و پرداخت ثمن حاکمیت دارد. فروشنده مطمئن است که پس از تهیه کالا که در بعضی موارد مصرف منحصر به فرد دارد و غیر از خریدار که سفارش آن را داده است، مشتری دیگری نخواهد داشت، و با ارائه اسنادی مقرر در اعتبار نامه، ثمن را دریافت خواهد کرد. از سوی دیگر خریدار مطمئن است تا وقتی که کالا طبق قرارداد تهیه و تحویل نشود پرداختی انجام نخواهد شد و ثمن معامله در معرض خطر قرار نخواهد گرفت. همانطور که توضیح دادیم در حقوق تجارت بین المللی روش های گوناگونی برای پرداخت ثمن وجود دارد و تجار به دنبال بهترین روش برای پرداخت بین المللی می باشند. خریدار سعی در انتخاب روشی دارد که کاملاً به نفع او باشد (مانند روش پرداخت موعده دار) و از طرف دیگر فروشنده نیز سعی دارد روشی انتخاب شود که کاملاً به نفع او باشد (مانند

روش پیش پرداخت). اما معمولاً روشی که کاملاً به نفع یکی از طرفین باشد مورد توافق قرار نمی گیرد و خود این امر از معایب این روش های پرداخت است روشی کارآمدتر است که نیازهای هر دو طرف عقد را بر طرف نماید و در حال حاضر هیچ شیوه ی جایگزینی که بتواند نیازهای تجار را همانند اعتبارات اسنادی یا بهتر از آن پاسخ گو باشد وجود ندارد. با وجود اینکه اشکال جدید پرداخت در تجارت بین الملل به خصوص تجارت الکترونیک مانند فاکتورینگ (خرید بین المللی دین) در حال ظهور و پیدایش است، اعتبارات اسنادی همچنان بر سایر روشهای پرداخت برتری دارد. در حال حاضر اعتبارات اسنادی رایج ترین شیوه پرداخت محسوب می گردد زیرا منافع تمام اطراف دخیل در معامله را تضمین و تأمین می کند. برای وارد کننده (خریدار) و صادر کننده (بایع) نقدینگی و منابع مالی مهیا می کند و امکان اقامه دعوا علیه یک شخص حقوقی محلی را در صورت بروز اختلاف برای طرفین معامله فراهم می آورد. زیرا در هر اعتبار نامه ای حداقل یک بانک یا موسسه مالی دخالت دارد که اعتبار اسنادی را گشایش می کند (گاهها چندین بانک در اعتبار اسنادی دخیل اند) پس اعتبارات اسنادی در مقایسه با دیگر شیوه های پرداخت بی همتاست. تمامی روش های پرداخت دارای معایب و مزایای خود است و بر اساس همین معایب و مزایا ممکن است در هر مورد یک روش مناسب تر از سایر روش ها باشد و بیشتر مورد استفاده قرار گیرد. اما به طور کلی اعتبارات اسنادی دارای معایب کمی است که این معایب نیز همانطور که گفته شد با گسترش تجارت الکترونیک در حال رفع است و می توان به دلیل مزایای این روش از معایب آن چشم پوشی کرد. لازم به شرح است که به نظر اعتبار اسنادی روش بی عیبی نیست ولی در بین روش های

موجود فعلی بهترین روش محسوب می گردد. هر چند اعتبارات اسنادی در تجارت داخلی نیز مورد استفاده است لیکن مزیت ها و مزایای آن در قراردادهای بین المللی است که به روشنی آشکار می گردد به طوری که اعتبار اسنادی به خون حیات بخش بازرگانی بین المللی مطرح شده است. در پایان باید گفت امید است بازرگانان و تجار محترم برای ورود و مهمتر از آن تثبیت در دنیای تجارت و عرصه رقابت در کنار ریسک ها و مخاطرات پیش رو، با استفاده از دید باز در این حوزه و مطالعات گسترده، علمی، تخصصی، مشاوره و قدرت تجزیه و تحلیل در کنار دیگر سرمایه های خود، با تفکر درست، منطقی و به موقع و گزینش بهترین شیوه بتوانند در دنیای تجارت سهم قابل توجهی را از آن خود کنند.

منابع و مآخذ

الف) کتب

- ۱- الماسی، نجادعلی، تعارض قوانین، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی، چاپ سوم، تهران، ۱۳۹۶.
- ۲- امیری قائم مقامی، عبدالمجید، حقوق تعهدات، نظریه کلی تعهدات قانون مدنی، جلد دوم، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ سوم، تهران، ۱۳۹۶.
- ۳- اولیویه، کاشار، حقوق تجارت بین الملل، ترجمه رسول رضایی، انتشارات مهر و ماه نو، چاپ چهارم، تهران، ۱۳۹۹.
- ۴- جعفری لنگرودی، محمد جعفر، دوره حقوق مدنی، حقوق تعهدات، جلد اول، انتشارات گنج دانش، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۸.
- ۵- زمانی فراهانی، مجتبی، بانکداری خارجی، جلد سوم، انتشارات ترمه، چاپ دوم، تهران، آذرماه ۱۳۹۸.
- ۶- زمانی فراهانی، مجتبی، بانکداری خارجی، جلد دوم، انتشارات ترمه، چاپ ششم، تهران، آذرماه ۱۳۹۷.
- ۷- زمانی فراهانی، مجتبی، اعتبارات اسنادی بازرگانی، انتشارات ترمه، چاپ سوم، تهران، ۱۳۹۸.

- ۸- ستوده تهرانی، حسن، حقوق تجارت، جلد سوم، انتشارات دادگستر، چاپ اول، تهران، ۱۳۹۴.
- ۹- شیروی، عبدالحسین، تنظیم قرارداد داوری با توجه به قانون داوری تجاری بین المللی ایران، انتشارات سمت، چاپ اول، تهران، پاییز ۱۳۷۸.
- ۱۰- شیروی، عبدالحسین، حقوق تجارت بین الملل، انتشارات سمت، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۹.
- ۱۱- کاشانی، سید محمود، ضمانت نامه بانکی، انتشارات موسسه عالی بانکداری ایران، بانک مرکزی، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۷.
- ۱۲- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، جلد اول، انتشارات میزان، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۸.
- ۱۳- کاکاوند، محمد، گزیده آراء مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران، انتشارات موسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی شهر دانش، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۹.
- ۱۴- گنجی، محمدرضا، اصول تجارت جهانی: آشنایی با انواع اعتبارات اسنادی، انتشارات راهیان دانش، چاپ اول، تهران، ۱۳۷۱.
- ۱۵- مجموعه مقررات اتاق بازرگانی بین المللی برای حل و فصل اختلافات تجاری، ترجمه محبی، محسن و الهام انیسی، انتشارات جنگل، چاپ اول، تهران، ۱۳۹۰.

۱۶- مقررات متحدالشکل اتاق بازرگانی بین المللی برای پوشش اعتبارهای اسنادی (URR۷۲۵)، ترجمه فریده تذهیبی، انتشارات کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین الملل، چاپ اول، ۱۳۸۶.

۱۷- نقیسی، سید حسین، نظریات امور حقوقی اتاق بازرگانی، انتشارات ناب نگار، چاپ اول، تهران، ۱۳۹۰.

۱۸- والتر بیکر و جان اف دولان، راهنمای کاربران اعتبار اسنادی، ترجمه فاطمه حمیدی، انتشارات جنگل، چاپ اول، تهران، ۱۳۸۹.

ب) مقالات

۱- اخلاقی، بهروز، مقاله « بحثی پیرامون اعتبارات اسنادی»، انتشارات مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، ۱۳۶۹.

۲- اخلاقی، بهروز، مقاله «بحثی پیرامون مفهوم اسناد تجاری»، نشریه دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، شماره ۲۱، اسفند ۱۳۵۸.

۳- افتاده، غلامحسین، ماهیت حقوقی اعتبارات اسنادی، مجله اتاق بازرگانی، شماره ۳۵۵، آبان ۱۳۷۶.

۴- ایمانوئل تی. لاریا، روشهای پرداخت ثمن در تجارت الکترونیک: آیا جایگزین های ممکن و کارآمدی برای اعتبارات اسنادی وجود دارد؟، مترجم: ماشاءالله بناء نیاسری، مجله حقوقی، شماره ۳۴، بهار و تابستان ۸۵.

- ۵- بهرامی، بهرام، وصف تجریدی در اسناد تجاری «سلسله درسهای حقوق تجارت کاربردی ویژه کارآموزان قضایی»، انتشارات روزنامه رسمی کشور، تابستان ۱۳۷۸.
- ۶- بهرامی، بهرام، وصف جایگزینی در اسناد تجاری، انتشارات روزنامه رسمی کشور، پائیز ۱۳۷۸.
- ۷- ثقلب در معاملات موضوع اعتبارات اسنادی و ضمانتنامه های بین المللی «دستور منع پرداخت آنها در جریان انقلاب ایران، ترجمه محسن محبی به نقل از مجله حقوقی هاروارد، شماره ۵، دوره ۹۳-۱۹۸۰.
- ۸- رجبی، علی، بررسی ویژگیهای حقوقی اعتبارات اسنادی، مجله بانک و اقتصاد، شماره ۲۵، تیر ۱۳۸۱.
- ۹- رنجبر آذربایجان، مهدی، مقاله اعتبارات اسنادی در تجارت الکترونیک با بررسی مواد eucpd، دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه امام صادق (ع)، نشریه گواه، شماره ۷۰۶.
- ۱۰- ژان استوفله، مقاله «ثقلب در اعتبار اسنادی تجاری، اعتبارنامه تضمینی و ضمانتنامه مستقل بانکی»، ترجمه ماشاله بناء نیاسری، مجله حقوقی بین المللی، شماره ۳۹، پاییز و زمستان ۱۳۸۷.

۱۱- عباسیان، پرویز، الحاقیه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی ucp۵۰۰ برای ارائه الکترونیکی اسناد eucp دارای اعتبار از آوریل ۲۰۰۲، نسخه ۱/۰، انتشارات کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین المللی، ۱۳۸۲.

۱۲- عبده، جلال، سلسله مقالات «کلیاتی در حقوق بانکداری» منتشره در مجله کانون بانک ها، سال های ۵۵-۵۶.

۱۳- کریمی، اسداله، مروری بر اعتبارات اسنادی و آخرین مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی، مجله حقوقی دفتر خدمات حقوقی بین المللی جمهوری اسلامی ایران، شماره ۹، پاییز- زمستان ۱۳۶۷.

۱۴- گائو ایکس یانگ و روس پی.بوکلی، ماهیت حقوقی ویژه و منحصر به فرد اعتبارات اسنادی (منشاء اعتبارات اسنادی و منابع آن)، ترجمه ماشاله بنا نیاسری، مجله حقوقی، نشریه مرکز امور حقوقی بین المللی معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، شماره سی و پنجم، ۱۳۸۵.

ج) پایان نامه ها

۱- اعظمی زنگنه، عبدالحمید، جزوه حقوق بازرگانی، انتشارات تهران، چاپ دوم، بی تاریخ.

۲- ایمانی مرکید، مقصود، اصول حقوقی حاکم بر اعتبارات اسنادی، مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.

۳- صیاد، لیندا، اعتبارات اسنادی، پایان نامه کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، سال ۱۳۶۹.

۴- کمالی، یاسان، بررسی اعتبارات اسنادی در قالب عقد جعاله، تحقیقات دوره کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی، پاییز ۱۳۶۷.

(د) نشریات

۱- نشریه «رویه های استاندارد بانکداری بین المللی (ISBP)»، ترجمه فریدون شیرازی از انتشارات کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین المللی.

۲- نشریه «مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی» UCP۶۰۰، ترجمه محمد صالح ذوقی، انتشارات کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین المللی، چاپ اول، ۱۳۸۵.

۳- نشریه شماره ۴۰۰ اتاق بازرگانی بین المللی، چاپ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۴- نشریه شماره ۵۰۰ اتاق بازرگانی بین المللی، چاپ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۵- نشریه شماره ۶۰۰ اتاق بازرگانی بین المللی، چاپ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۶- جی.دریسکول، نقش اعتبارنامه های تضمینی در تجارت بین المللی، ترجمه محسن مجبی، مجله حقوقی، شماره ۱.

(ذ) منابع انگلیسی و فرانسوی

۱- Adam Johnson & Daniel Aharoni, Comment, *Fraud and Discounted Deferred Payment Documentary Credits: The Banco Santander Case*, ۲۰۱۸.

۲- *Banque de L Indochine et de Suez S.A. v. J.H. Rayner (Mincing Lane) Ltd*, ۲۰۱۶.

۳- Benjamin Geva, *International Funds Transfers- Performance by Wire Payment*, ۱۹۹۰, *Banking & Fin*.

۴- Bhogal, Tarsem Singh and Arun Kumar Trivedi, *International Trade Finance, A Pragmatic Approach*, Basingstocke, Palgrave Macmillan, ۲۰۰۸.

۵- Boris Kozolchyk, *The Paperless Letters of Credit and Related Documents of Title*, L. & Contemp. Probs., Summer ۲۰۱۲.

۶- Bradley Crawford, *Paper Presentation on the UNCITRAL Model Law on International Credit Transfers*, International Trade Law Conference at Canberra, Austl, ۲۰۱۹.

۷- Camacho De Los Rios, Javier, *The New ICC Reulations On Contract Bonds*, ۳۰ International Law, ۱۹۹۶.

۸- Charles Debattista, *Performance Bonds and Letters of Credit: A Cracked Mirror Image*, ۲۰۱۵.

۹- C.K. Agomo, "The Autonomy of Banker s " Documentary Credits: A Buyers Nightmare, ۱۴ Nig. J. Contemp, ۲۰۲۰.

۱۰- Clive, M.Schmitthoff, *the Law & practice of International Trade*^{ed}. London, Steven & Sons, . ۲۰۱۴

۱۱- Emmanuel T. Laryea, *The Technological Challenges Facing Developing Countries in the Move to Paperless International Trade*, *Bond L. Rev.*, ۲۰۱۷

۱۲- E.P. Ellinger, *Documentary Credits and Finance by Mercantile Houses, in Benjamin" Sale of Goods"* , ۲۰۲۱